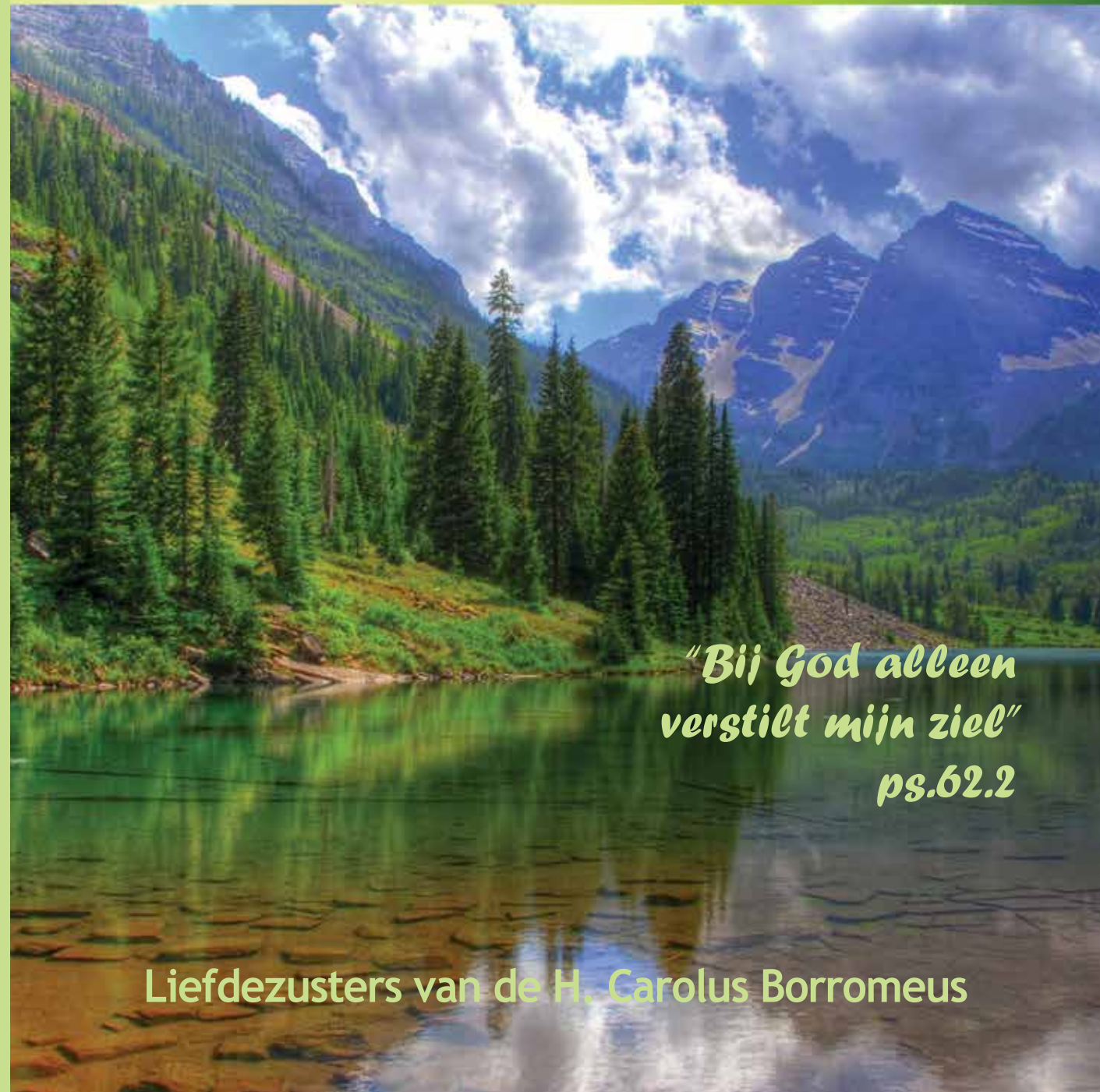

CB Inter In

Nummer 65, december 2013

*"Bij God alleen
verstilt mijn ziel"
ps.62.2*

Generalate CB Sisters
St. Servaasklooster 14,
6211 TE Maastricht, the Netherlands
www.cbsisters.net

Liefdezusters van de H. Carolus Borromeus

Inleiding

God spreekt tot ons in de stilte

“Vooreerst hebben wij gezorgd voor een zeer gezonde en aandachtige bidplaats...” EG 58

Gebed en stilte/rust zijn belangrijk in ons leven. In die stilte/rust kunnen we de stem van God horen. De aanwezigheid van God is een fluistering. Hij spreekt zelden tot ons met luide stem.

Eens werd Moeder Teresa gevraagd: “Moeder wat hebt U als belangrijkste zaak te overwegen als spirituele oefening voor uw zusters?” En zij antwoordde: “Stilte. Uiterlijke en innerlijke stilte.” Verder zegt zij: “We hebben stilte nodig om God te vinden, Hij kan niet gevonden worden in lawaai en rusteloosheid.”

Vaak horen we mensen zeggen: “God is overal aanwezig.” En dit is waar. Maar God roept ons ook om Hem en Zijn aangezicht te zoeken, zodat we niet alleen met ons hoofd weten dat God overal aanwezig is, maar dit óók daadwerkelijk met ons hart ERVAREN. Niet slechts een ‘verstandelijk weten’, maar een zien en horen in ons hart en geloof. Als wij Gods aangezicht zoeken zullen wij HEM vinden (2 Kron 15:2, Spr. 8:17). Als wij Gods aangezicht zoeken en vinden zal dat merkbaar zijn voor de mensen om ons heen, zoals Mozes’ gezicht straalde toen Hij Gods heerlijkheid zag (Exodus 33:18+34:29).

De stilte zelf is echter geen doel maar een middel om God te ontmoeten. De weg die naar de “ERVARING van ZIJN AANWEZIGHEID”, Zijn aanraking, Zijn stem leidt. Als uiterlijke-innerlijke stilte en ruimte voor God in ons geconditioneerd zijn, zouden we gevoeliger zijn om God’s stem in onze bezigheden/drukke te horen.

In stilte, samen met God, worden we vernieuwd en veranderd. Vandaar dat stilte/rust ons kracht en een nieuwe kijk op het leven kan geven. Daarin zijn we vol van de genade van God, dat stelt ons in staat om alles met vreugde te doen.

We kunnen geen leven van stilte, eenzaamheid, nederigheid en gebed beleven, zonder de genade van God en zonder naar het voorbeeld van Maria, ‘*woman of silence*’ te leven en zonder het Woord van God te bemediteren in de stilte en rust van ons hart.

Namens de redactie,
Zr Yulita Mursamsilah

Inhoudsopgave

Inleiding	3	Geven Jullie Hun maar te Eten	11
Het Ontstaan Van Het Stilte-en Bezinningscentrum ‘Onder De Bogen’	4	Barmhartige Liefde...	13
Elisabeth Gruyters Beeld voor De Toekomst	6	Roeping, Een Genade van God	15
Liefdezusters van De H. Carolus Borromeus	8	Mijn Horizon Verbreed	17
		Dankbare Herinnering aan Onze Wortels	19
		Deadlines Halen	21
		Granieten Jubileum in Juni	23
		2013 Het Jaar Van Herinneringen	25
		Coluofon	30

HET ONTSTAAN VAN HET STILTE-EN BEZINNINGSCENTRUM 'ONDER DE BOGEN'.

José Smolders - Kessels
(Coördinator Stille- en Bezinningscentrum)
Maastricht, Nederland

Bezinningscentrum

Tijdens het Generaal Kapittel in 2005 werd besloten dat het Klooster 'Onder de Bogen' in Maastricht zou worden gehandhaafd als Moederhuis van onze wereldwijde Congregatie. Het Generaalat zou gevestigd blijven, daar waar Moeder Elisabeth haar voetsporen heeft liggen.

Tijdens datzelfde Kapittel werd de volgende wens geuit; "Dat het ooit zo mag zijn dat vanuit deze plek spiritualiteit gedeeld zal worden van binnen naar buiten en van buiten naar binnen."

Met een steeds verder afnemend aantal Nederlandse zusters, vroeg dat natuurlijk wel de nodige voorbereidingen. Er zijn allereerst vanuit Indonesië en de Filippijnen zusters naar Nederland gekomen om hier een internationale gemeenschap te vormen. Inmiddels bestaat deze Stella Maris gemeenschap, die gevormd wordt door zr Floriana, zr Hedwig, zr Josephine en zr Terry, vier jaar. Naast hun inzet in het Stille- en Bezinningscentrum zijn de zusters ook elders actief.

Het gebouw, een voormalig convent, was destijds aan renovatie toe. Langzaam verhuisden zusters naar nieuwe kamers en andere conventen in het klooster. Het gebouw werd volledig gerenoveerd en er konden plannen gemaakt worden voor het vormgeven van het Stille- en Bezinningscentrum.

Een zin die in de Congregatie in die tijd regelmatig opdook was:...'de lamp is nog niet gedoofd...'.
De lamp is nog niet gedoofd..., maar hoe houden we die lamp brandend..., hoe kunnen we dit licht doorgeven..., hoe gaan we dit centrum vormgeven? We gingen terug naar de bron... .

We zijn uitgegaan van twee vragen:
Wat vraagt deze tijd en wat stond Elisabeth Gruyters voor ogen?

We zijn uitgegaan van twee vragen:

Wat vraagt deze tijd en wat stond Elisabeth Gruyters voor ogen?

Wat vraagt deze tijd?

Stilstaan bij de diepere waarden van het menselijk bestaan. Terugkomen uit de vervreemding waartoe dit jachtige bestaan ons drijft. Dit vraagt rust en bezinning.

Wat stond Elisabeth Gruyters voor ogen?

Zij wilde de mens teruggeven aan zichzelf. Hen één helpen te worden met de eigen wezenskern. De kern waar - in de mens - Gods aanwezigheid bewaard is gebleven.

In onze Nederlandse, hectische maatschappij met een overvloed aan geluid en beelden via telefoon, computer, tv of radio, lopen heel wat mensen vast. Ze raken ver van hun eigen kern, van God, verwijderd. Men voelt vaak geen verbondenheid meer met de mensen om zich heen, het leven lijkt zinloos. Op enig moment komt dan altijd een crisis. "Nood leert bidden" is het gezegde toch?

Men gaat op zoek naar plekken waar men zich kan bezinnen en verdiepen, om zo weer bij die kern te geraken, om geraakt te worden. Een kans om de woorden van het evangelie, de rituelen en de liturgie te herontdekken. En Onder de Bogen willen we nu zo'n stille, bezinnende plek bieden, in de bedding van de kloostergemeenschap.

Ervaring zal het kernwoord zijn.

Ervaring van stilte, rust, eenvoud, aandacht en verbondenheid.

Wat vroeger gewoon 'geloven' was, is in de huidige tijd veelal 'ervaren' geworden.

Wij zijn allemaal nog groot gebracht in een katholieke traditie, als kind meegekregen, het hoorde er gewoon bij. Waarom zou je niet geloven? Maar de tijden zijn veranderd. De betekenis van religie, van de kerk, van geloof is echt niet meer vanzelfsprekend.

Maar toch gaan mensen op zoek naar God. Waarom? Omdat diep in de mens altijd dat verlangen zal blijven spelen, kennis te maken met het Wezenlijke in zichzelf. Zich bewust worden van de waarde en de zin van het leven.

God, 't Onnoembare, ontmoet je in de stilte, in gebed, in meditatie en dat uit zich in mededogen en compassie voor de medemens. Want juist dat wat vanuit die Liefde gebeurt, is niet gericht op succes in je leven, maar op de kwaliteit van je leven. Of zoals Elisabeth Gruyters het verwoordt:

'Als God aan het hart spreekt, dan zwijgt de liefde niet.'

De doelstelling van het bezinningscentrum, zoals deze officieel in de statuten beschreven staat:

Het bieden van een "gastvrij huis", waar rust en stilte is, waardoor gasten in de ontmoeting:

- tot zichzelf kunnen komen.
- zelf of met anderen kunnen nadenken over hun eigen leven.
- en er zo wederzijdse inspiratie kan worden overgebracht (spiritualiteit delen en ontwikkelen, ook over de grenzen van de religieuze gemeenschap heen).
- in een eigentijdse vorm het gedachtegoed van Moeder Elisabeth continueren en doorgeven aan volgende generaties ■

José Smolders - Kessels
(Coördinator Stilte- en Bezinningscentrum)

Wij hopen dat haar gedachtegoed een
inspiratie voor velen mag zijn.

ELISABETH GRUYTERS BEELD VOOR DE TOEKOMST

zr Adeltruda Jongerius
Maastricht, Nederland

Dit beeld werd ons geschonken door onze drie acolieten op de laatste dag van het jubileumjaar

Zoals we allen nog goed in het geheugen hebben, vierden we, na een jaar van intense voorbereiding, op 29 april 2012, dat 175 jaar geleden onze Congregatie werd gesticht.

In al onze gebieden werd het een luisterrijke dag die begon met een plechtige Eucharistieviering. In onze Nederlandse provincie waren veel genodigden aanwezig en werden we overstelpt met felicitaties, bloemen en cadeaus ons aangeboden door onder anderen de burgemeester, het personeel en vele andere mensen.

Minder bekend is, dat er door enkelen een gemis werd ervaren, met name door onze drie acolieten (Henk, Nico en Ton) die al ontelbare dienstjaren in onze Congregatie hebben. Op de feestdag zelf hadden zij niets om aan te bieden, maar zij besloten

om op de laatste dag van het jubileumjaar namens hun drieën een passend cadeau aan te bieden.

Zij vroegen een bevriend kunstenaar, dhr Ad van Wersch, iets bijzonders te ontwerpen. Hieronder laat ik enkele positieve gevoelens t.a.v. deze vraag (ingekort) volgen:

“Een hele eer en meteen had ik meerdere ideeën. Ik wilde, voordat ik de definitieve ontwerpen ging maken, toch even de sfeer van het klooster Onder de Bogen proeven. Na een afspraak gemaakt te hebben werd ik gastvrij ontvangen door zr Paulie en zr Blanda. Zij leidden me rond door verschillende ruimtes.... Dit maakte een enorme indruk, maar meer nog de liefde waarmee de zusters over hun klooster praten. Door de hele sfeer wist ik ineens dat ik een beeld van Elisabeth Gruyters wilde.

Klaroenblazers spelen bij de viering

Als je als zondaar kiest voor het maken van een beeld van een vrouw die zo dicht bij God stond, dan vraagt dat enige contemplatie. Ons gezamenlijk gebed was begonnen. Vanaf die dag praten we met elkaar en ik hoop dat nog lang te doen... .

Ik ben begonnen met haar hoofd want ik wilde dat ze me aankeek tijdens het proces en daarna met haar handen die geven, maar ook handen die ontvangen.”

De kunstenaar heeft voor een aantal symbolen gekozen:

“Elisabeth draagt een glazen bol, die symboliseert het heden, verleden en de toekomst. Zij kijkt echter niet in die bol want zij kent die reeds. Ook staat de bol, en zeker als de zon erop schijnt, symbool voor God en zijn boodschap aan de wereld, die Elisabeth in daden heeft omgezet.”

Twee relieken, een van Vincentius à Paulo en een van St Servaas zijn door hem op de plaats van haar hart aangebracht als verwijzing naar de wortels van de congregatie. Toen het wasmodel in brons gegoten moest worden bleek de gieterij slechts twee kilometer van het graf van Elisabeth Gruyters te liggen. Reden voor de ontwerper van het beeld, haar graf te bezoeken en zijn contact met haar voort te zetten. Daarna was het wachten, hopen en bidden. En het kwam goed. Na enkele weken was het beeld klaar.

Inmiddels kwam ook de laatste dag van het jubileumjaar in zicht en daarvoor moest nog een en

ander georganiseerd worden. Een uitnodiging werd in alle conventen bezorgd en we werden verzocht om, even voor 15.00 uur, aanwezig te zijn nabij ons nieuwe ‘stilte-en bezinnings-centrum’, want daar zou het beeldje onthuld worden.

Het is een heel indrukwekkend gebeuren.

Generaal en Provinciaal bestuur, zr Blanda, zr Paulie, de acolieten en ev. echtgenoten, de kunstenaar en partner, klaroenblazers met ev. partners, zij allen behoorden tot de genodigden, begeven zich naar de plek waar het nog met een doek bedekte beeld staat. Nico Beckers houdt namens de aanbiedende acolieten een korte toespraak. Dan spelen de klaroenblazers. Zij zijn in vol ornaat hetgeen plechtig aandoet. Vervolgens geeft de kunstenaar, Ad van Wersch een toelichting op het ontstaan van het beeld. Ook hoe het al sprekend met Elisabeth tot stand kwam.

De klaroenblazers spelen opnieuw en daarna vindt de onthulling plaats door zr Rosaria, generale overste en zr Guiseppo, provinciale overste.

Zr Guiseppo houdt daarna nog een korte toespraak, gevolgd door muziek van de klaroenblazers.

Tot slot is er op diverse plaatsen een gezellig samenzijn met koffie.

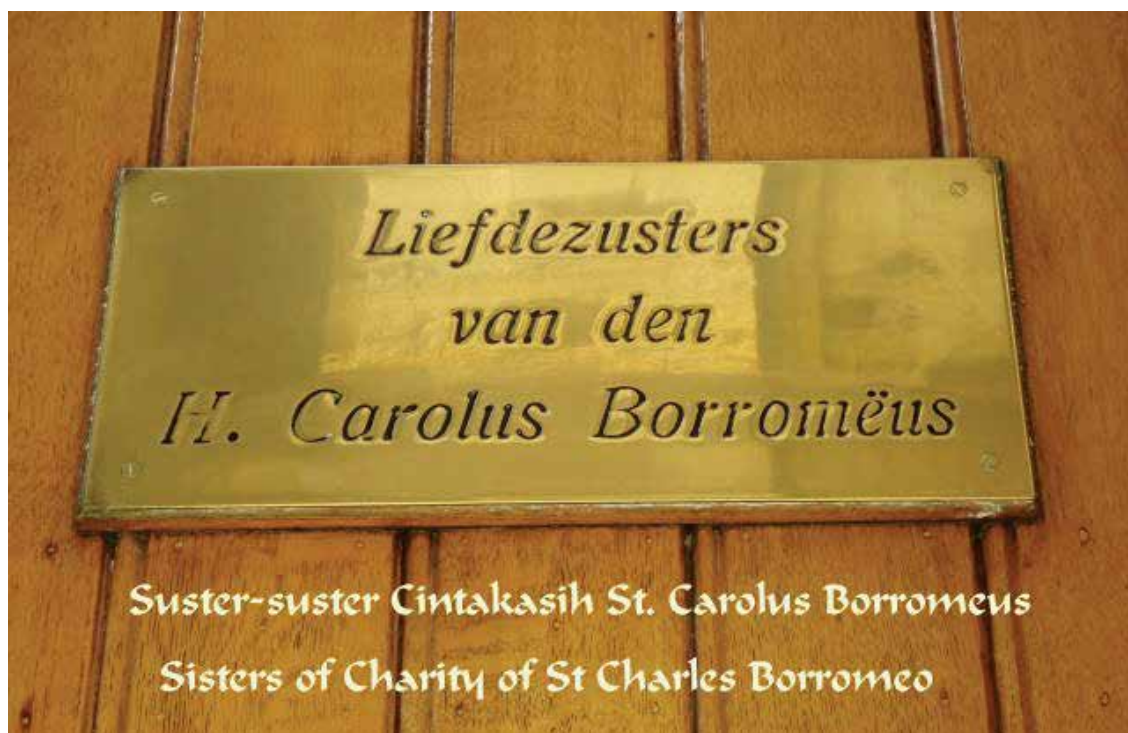
Allen die deze middag aanwezig waren hebben het als een waardig slot van het jubileumjaar ervaren ■

Onthulling van het beeld door zr Rosaria en zr Guiseppo

LIEFDEZUSTERS VAN DE H. CAROLUS BORROMEUS

Zr Yulita Mursamsilah
Maastricht, Nederland

Ieder jaar vieren we de verjaardag van onze congregatie. Bij haar ontstaan had onze congregatie nog geen naam. Moeder Elisabeth zelf was daar niet al te bezorgd over. Het was bij goedkeuring van Regels en Statuten door Rome, dat ons de H. Carolus Borromeus als patroonheilige werd toegewezen. Sindsdien zijn wij officieel "Liefdezusters van de H. Carolus Borromeo gaan heten (zie: 'Brief aan Moeder Elisabeth', CB Inter In nr 62).

De naam is zeker niet onbekend bij mensen die wonen in landen waar onze congregatie aanwezig

en werkzaam is. Uit deze naam kunnen we veel aspecten halen die ons aansporen tot bezinning en zelfreflectie. Net als in de vorige editie worden we ook dit keer uitgenodigd om na te denken over: "Kan mijn gezicht de huidige geest van moeder Elisabeth uitstralen?" Om die vraag te beantwoorden moet men zichzelf herkennen in mensen naar wie men opkijkt. In dit nummer wil ik met u van gedachten wisselen over en de focus leggen op een ander aspect van de naam van onze Congregatie nl: "Ben ik waardig de naam 'Liefdezuster van de H. Carolus Borromeus' te dragen?"

De meeste van onze zusters buiten Nederland voegen vaak CB toe aan hun naam. CB geeft aan dat de zuster lid is van de Congregatie van de Liefdezusters van de H. Carolus Borromeus.

Betekenis van een naam

Namen zijn belangrijk. Je naam is wie je bent.

Het is heel gewoon dat een kind meteen al bij de geboorte een naam krijgt van de ouders. Zij hebben de naam die zij aan hun kind willen geven doorgaans al lang van tevoren bedacht. In de Javaanse cultuur spreekt de naam van het kind de hoop uit van beide ouders. Zo krijgt een pasgeboren jongetje bijvoorbeeld de naam: Bambang Suryo Sentoso. De verwachtingen van de ouders klinken hierin door nl. dat het kind een gevoel van veiligheid en innerlijke rust zal uitstralen. Later, als het kind ziekelijk wordt, zullen de ouders denken: misschien was die naam wel te zwaar voor mijn kind en zullen ze zijn naam in een eenvoudigere veranderen. Hun verwachtingen blijven echter dezelfde. De naam Bamabang Surya Sentosa wordt veranderd in Slamet wat 'veilig' en 'beschermd tegen gevaar' betekent. Voorbeelden te over!

Ook in de Bijbel komt naamswijziging voor, bijvoorbeeld in het boek Genesis.

God heeft Adam een vrouw gegeven. En die vrouw heet dan mannine. Maar later geeft Adam haar een nieuwe naam: Eva.

Waarom? Omdat de eerste naam zondeval, pijn en dood uitdrukt. Een pijn die tot diep in de schepping doordringt. Want Adam en Eva maakten zich los van God en zo werd de dood onderdeel van het leven.

Wat is de reactie van Adam op deze vreselijke woorden? Hij geeft zijn vrouw een nieuwe naam. Hij noemt haar Eva, en Eva betekent: "Leven", "Bron van Leven".

Nu noemt hij haar naar Gods belofte: Eva. Leven.

"En de mens noemde zijn vrouw Eva; omdat zij de moeder van alle levenden is geworden". (Gen.3.20)

"We zijn er trots op om de naam 'Liefdezusters' te mogen dragen. Het klinkt deftig, zeker. Maar ik ben ook trots op de wat eenvoudigere naam 'Zusters Onder de Bogen'", zo schreef zr Immaculée ooit in haar 'Brief aan Moeder Elisabeth'. Beide benamingen zijn goed zolang de draagsters van die namen maar ook echt uitdragen dat zij liefdevol, nederig en bescheiden willen zijn. We mogen trots zijn op de liefde en de genade van God! We blijven bescheiden ondanks het feit dat we Gods uitverkorenen zijn. Ik ben trots op mijn medezusters.

Ook Moeder Elisabeth was trots: "*..... komt en ziet het .... Want wij zijn met de hulp van God nu in ons derde klooster*" (EG 56). Zij was trots op Gods genade.

De psalmist was trots op de Heer: "*... en mijn ziel zal in trots de Heer prijzen*" (Ps. 34, 3).

Wij zijn geroepen om Zijn liefde door te geven. We hebben gezien en ervaren hoe Gods hand werkt in hetgeen Hij begonnen is in en door moeder Elisabeth. Kortom God werkt in ons, zowel individueel als gezamenlijk.

Liefde, een groot woord!

Liefde is geen kwestie van moeten, maar van mogen, een kwestie van hart en ziel. Liefde veronderstelt inzet en toewijding. Dat betekent dan ook weer zoveel mogelijk iets doen voor elkaar. Het is het 'graag doen' gewoon om de ander gelukkig te maken.

In 1Kor.13. 4, heeft Paulus het over liefde; liefde die geduldig, vrijgevig, niet jaloers en niet pompeus is. Duidelijker kan het niet.

Volgens mij moet liefde tastbaar en zichtbaar zijn, gehoord en aangeraakt kunnen worden. Net als de

liefde die Moeder Elisabeth toont aan God en aan anderen, met name de armen en lijdenden, dat is ware liefde.

Eigenlijk is het woord liefde onverslijtbaar en onmisbaar. Liefde is de stimulans van creativiteit en van de kleinst bewezen attenties ten dienste van elkaar zoals: een kaartje schrijven, een mailtje sturen, een bloemetje kopen, sieren, een lief gebaar stellen, boodschappen doen voor andere zusters, luisteren, complimentjes geven en duizend-en-één andere attenties bewijzen..., dat alles is ook een 'doen' evengoed als boekjes opruimen in de kapel, de afwas doen enzovoort.

Belangeloze liefde

We beminnen onze medezusters, onze ouders, onze vrienden, omdat ze zo goed zijn voor ons. Bij Jezus is dat juist andersom. Hij bemint eerst en daardoor wordt iemand goed. Hij bemint Zacheüs, die daardoor de helft van zijn bezit wegschenkt aan de armen. Hij bemint Petrus die Hem tot driemaal toe verloochent en Petrus wordt zo een rots van geloof. Hij bemint een uitgestoten melaatse waardoor deze man er ineens weer

bijhoort. En zo, zo moeten ook wij dat doen. Als we het woord Liefde in praktijk brengen, is daarmee alles gezegd en gedaan! Dan mogen we ons met recht LIEFDEZUSTERS noemen.

Maar, wat als onze levens niet aangetoond hebben dat de naam in de dagelijkse praktijk werkt? Moet die naam dan veranderd worden? Stel je eens voor dat we de hierboven genoemde gebruiken uit de Javaanse cultuur zouden hanteren. Moet die naam dan veranderd worden omdat het leven van de draagster van die naam hiermee niet overeenstemt? En... wat dan? Moet de naam van onze congregatie dan ook iedere keer veranderd worden? Zulke gedachten zijn uiteraard niet wenselijk en ook niet erg realistisch.

Concluderend kunnen we stellen dat niet de naam van onze congregatie moet veranderen, maar dat we onze situatie, onze daden, het uitdrukking geven aan ons leven, onze geloofsbeleving etc. moeten afstemmen op de naam 'Liefdezusters'. Zo worden we waardig die naam te dragen en kunnen mensen goedkeurend zeggen: "Ja, zij leven overeenkomstig hun naam: 'Liefdezusters' ■"

GEVEN JULLIE HUN MAAR TE ETEN

(Mc.6,37)

Zr Karita Suharti
Leut, België

Zr Karita en zr Lisbeth

Als ik in de woonkamer zit, moet ik iedere keer weer naar de foto van zr Felix kijken die daar hangt. De foto werd gemaakt door onze pastoor, Marcel Cloet, uit Brussel toen hij, met de hele groep van de parochie van St-Gillis, een bezoek bracht aan Maastricht. Zr Felix werd toen geïnterviewd. Daarom is de foto ook zo natuurlijk. Het is net alsof zij aan het spreken is. En wanneer ik naar haar foto kijk, hoor ik haar telkens weer zeggen: “als religieuzen willen wij EVANGELISCH leven”, “we moeten roeien met de riemen die we hebben”!!! Dit gezegde is voor mij als een GEESTELIJK TESTAMENT.

Ik denk dat dit testament parallel loopt aan alles waarmee we iedere dag bezig zijn nl. de spiritualiteit van onze Stichteress, Moeder

Elizabeth, wier leven ook geheel gebaseerd was op het Evangelie.

Gedurende 30 jaar (waarvan 25 jaar in Brussel) intens leven en samenwerken met zr Felix, heeft mijn leven sterk beïnvloed.

Terugblikkend op hoe we altijd bezig waren, zie ik de film van dat leven nog levendig voor me, als was het gisteren.

“Geven jullie hun maar te eten”, zei Jezus tot zijn leerlingen. En hoe meer ze deelden, hoe meer brood en vis zich vermenigvuldigde tot allen verzadigd waren.

Met zr Felix hebben wij dat ook 25 jaar lang in Sint-Gillis, Brussel, gedaan en ervaren.

We deelden brood en andere etenswaren en ook kleren uit en namen daklozen op. Van de eerste tot op de laatste dag waren we nooit alleen in huis. Er was altijd wel iemand die onderdak kwam vragen. We kwamen nooit iets tekort. **“Het is de Heer!”** zei zr Felix dan.

We rekenden ook op Sint-Jozef, voedstervader van de Heer! In Brussel kookten wij om de beurt voor elkaar, maar dikwijls ook voor gasten. Zr Felix nam de “Clerusmaaltijd” over van de Dochters van Liefde (Filles de Marie in het Frans). Dat was middageten bereid voor de maandelijkse bijeenkomst of reünie van de pastores, de diakens en de pastorale werkers van de federatie of van de pastorale eenheid Sint-Gillis en Vorst. Ze kreeg telkens complimentjes. Zelf kon zij ook dankbaar genieten van het lekkere eten. Zij proefde daarin de liefdegave van de Heer, ook in de liefde waarmee het was klaargemaakt. Zo beleefde zij wat Sint-Paulus aanraadt: “...of u nu eet of drinkt.... Doet alles ter ere van God” (1 Cor.10.31).

In Indonesië is het een vanzelfsprekende gewoonte om voedsel met elkaar, met de burens en met genodigden te delen. In Leut-Maasmechelen doen wij dat ook. Bij elke gelegenheid. Tijdens alle bijeenkomsten, vergaderingen of bij een reünie. Maar ook in werkgroepen en met allerlei medewerkers. Zeker ook met de vrijwilligers. Zoals veel parochies organiseren we zowel een ‘soep-op-de-stoep’ met vrijwillige bijdrage voor de Adventsactie Welzijnszorg als een koffiestop voor de Vastenactie Broederlijk Delen. Ook organiseren we een sobere solidariteitsmaaltijd om te (leren) delen met ondervoede en uitgebuite medemensen in ontwikkelingslanden. Net zoals Jezus ons dat opdraagt en heeft voorgedaan. Hij kwam en komt gedurende heel ons leven om alles met ons te delen. Zo is Hij de Alfa en Omega, het

Begin en Einde van heel de Bijbel. Hij begon zijn openbaar leven door water tot wijn te delen op de bruiloft van Kana (Joh.2, 1-11), brood en visjes te vermenigvuldigen (Mc.6, 43) door ze te delen, brood te breken en zo Zijn Lichaam en Bloed zelfs met ons te delen op het laatste avondmaal (Mc.14,22) en met Emmaüsgangers die Hem herkenden bij het breken van het brood (Lc.24,35). Heel de Bijbel zou je, weliswaar geen kookboek, maar toch een “eetboek” kunnen noemen.

Beginnt het boek Genesis niet met: “Van alle bomen in de tuin mag je eten” (2,16)? En besluit de Bijbel in het Boek der openbaring of Apocalyps niet met: “hen zal ik te eten geven van de boom des levens” (2,7). Jezus getuigt volgens Johannes: “Ik ben het brood des levens” (6,35) opdat “velen zullen aanzitten in het Rijk der hemelen” aan het eeuwig feestmaal (Mt.8,11).

Het spreekwoord zegt: De weg naar het hart gaat door de maag. Om het hart van de mens te winnen geeft God zichzelf als voedsel; om Zijn Liefde met ons te delen zodat wij het ook kunnen doen met elkaar “door Hem, met Hem en in Hem”. Ook in een dagelijkse christelijke eetcultuur. Daarbij wensen wij elkaar, en zuster Felix aan het Eeuwig Feestmaal, “Selamat makan” oftewel: Smakelijk eten! Want selamat is verwant aan het Semitische woord ‘salem’ of ‘sjalom’ wat VREDE betekent.

Dit alles zie ik natuurlijk ook terug bij andere medezusters die zich onze spiritualiteit eigen willen maken en willen beleven.

Ik ben dankbaar dat ik zoveel van zr Felix mocht leren. DE BIJBEL is mijn KOMPAS. Daarin staat alles om op elk moment en in alle situaties, hier en nu, te leven, met vallen en opstaan, om mens te zijn op aarde, naar Gods Hart ■

BARMHARTIGE LIEFDE...

Zr Heddy Salvador
Quezon-City, de Filippijnen

Zr Heddy

Ons charisma: “De barmhartige Liefde van de gekruisigde Jezus Christus”, dat het resultaat was van lange reflecties en veelvuldig gebed, werd officieel geformuleerd tijdens het in 1998 in Davao, de Filippijnen, gehouden Generaal Kapittel. Dat is nu ongeveer vijftien jaar geleden. We zijn daar nog steeds dankbaar voor. Voordien, was het voor ons, als jonge congregatie, in de Filippijnen, vaak moeilijk om, als er naar ons charisma werd gevraagd daar een sluitend antwoord op te geven. Belangrijker nog dan het verwoorden van ons charisma is dat wij leven vanuit ons charisma en vanuit onze spiritualiteit. Dat vind ik tenminste. Het is, om met onze medezusters in Nederland te spreken, niet echt nodig om het te verwoorden als je het maar in je leven uitdraagt en de mensen het herkennen en daadwerkelijk kunnen zien dat de zusters hiervan getuigen in hun leven.

Onlangs las ik, in een recent verschenen UISG bulletin, een artikel over “Be compassionate as your Father is compassionate” geschreven door Jose Antonio Pagola. Ik was hierin geïnteresseerd omdat het raakt aan ons charisma als CB zusters. Echter, na het artikel te hebben gelezen, het in mijn gebed te hebben meegenomen en erover te hebben gereflecteerd, bleef ik toch met veel vragen zitten. Het artikel legt nl. heel veel nadruk op de barmhartigheid van de Heer voor ons en voor de schepping als geheel. De barmhartigheid van de Heer voor ons wordt het best beschreven en uitgelegd in de twee parabels; de parabel van de verloren zoon en de parabel van de barmhartige Samaritaan. In de parabel van de verloren zoon werd de vader niet gekweld door de moraliteit van zijn zoon, maar wachtte zelfs op diens terugkeer. Op een dag ziet hij zijn zoon, die

hem in de steek heeft gelaten, aankomen en dat ontroert hem zeer. Hij rent naar buiten om hem te verwelkomen, omhelt en kust hem en legt hem het zwijgen op als zoonlief zijn zonden wil opbiechten om hem zo verdere vernedering te besparen. Door dit te doen neemt hij hem weer aan als zijn zoon. Hij doet dit zonder aarzeling en zonder voorwaarden te stellen. Dit is een prachtige metafoor voor Gods barmhartigheid; God, die zondaars die niet een, twee, maar meerdere zonden hebben begaan toch weer verwelkomt. De parabel van de barmhartige Samaritaan die een gewonde man helpt, hem voor verzorging naar een herberg brengt, voor hem betaalt en hem belooft terug te komen. Wat deze Samaritaan deed kwam voort uit een gevoel van medelijden met het slachtoffer. Dit geheel in tegenstelling tot de twee andere mannen die toevallig dezelfde route aflegden, maar zich (en misschien hadden ze daar wel een goede reden voor) niets aan hem gelegen lieten liggen. De Goede Samaritaan toont ware barmhartigheid; de barmhartigheid van God die onze pijn, ons lijden, het ons onderdrukt voelen en alles wat de mensheid verder nog verhindert om gelukkig te worden, wil verlichten. Er zijn vele voorbeelden aan te geven in het leven van Jezus waarmee Hij Zijn barmhartigheid toont zoals: het genezen van de zieken, de melaatsen, de blinden, de bezetenen, de verlamden etc. Hij genas hen niet om Zijn goddelijkheid te bewijzen, maar omdat Hij geraakt werd door barmhartigheid.

Als CB zuster, wordt ik vaak uitgedaagd en eraan herinnerd om barmhartig te zijn, niet enkel omdat dit ons charisma is, maar ook omdat Moeder Elisabeth, onze Stichteres, barmhartig was. Om maar eens twee voorvallen uit haar biografie te noemen "Na de zieken te hebben bezocht op het Calvarieberg ziekenhuis kwamen die arme mensen mij steeds voor ogen en zweefden voor mijn geest" (cf. EG 113), en ook in EG 43 en volgende waarin Moeder Elisabeth vertelt over haar ervaringen bij de familie Nijpels. Zij zag en was getuige van hun lijden, van hun moeilijkheden en werd daardoor geraakt, voelde dat ze iets moest doen voor deze mensen.

Terugkijkend op mijn eigen jonge jaren d.w.z. voordat ik besloot in het klooster te gaan, voelde ik al snel mee met anderen bijvoorbeeld wanneer ik mensen zag lijden of zag dat zij in zeer behoeftige omstandigheden verkeerden. Het was toen ook nog gemakkelijker om iets te doen of om, naar eigen mogelijkheden, op een bepaalde situatie te reageren en noden te lenigen. Toen ik voor de eerste keer in Manilla kwam en zag hoeveel mensen en kinderen er op straat leven, had ik het daar buitengewoon moeilijk mee, omdat ik niets voor deze mensen kon betekenen. Ik vond het een gruwel om de kinderen zo te moeten zien; vies, slapend en buiten op straat levend. Als novice kreeg ik op zekere dag de kans om hierover met een medezuster te praten. Ze zei: "we kunnen niet iedereen helpen." Dat is waar en in zekere zin stelde dit antwoord mij toen ook gerust. Toch liet het me niet meer los. Het voelt nl. wel heel anders als je niet op z'n minst probéert iemand te helpen. Het aantal behoeftige mensen dat op straat leeft is vandaag de dag enorm toegenomen. En hoewel ik ouder ben geworden zijn de uitdaging en de wijze waarop ik barmhartigheid als ons charisma probeer uit te dragen, gebleven. Soms maak ik me zorgen dat ik, op een dag, deze confrontaties gewoon ga vinden, dat ze me niet meer zullen raken. Hoe kan ik op mijn eigen bescheiden manier en uitgaande van mijn eigen mogelijkheden, hieraan gehoor geven? Ik zou iets willen doen om trouw te zijn aan onze zending, om barmhartig en trouw te zijn aan ons CB charisma. Dit zelf in praktijk te brengen met als basis het omgaan met de mensen waar ik mee samenleef en met hen die ik op mijn levensweg tegenkom en die aan mijn zorgen zijn toevertrouwd. Ik hoop dat ik iets kan doen. Zou het niet geweldig zijn als wij, als CB zusters, bekend zouden staan om onze barmhartigheid, ons charisma, net zoals de Franciscanen bekend staan om hun armoede!?

ROEPING, EEN GENADE VAN GOD

Zr Alfiana en Zr Esther
Noviciaat
Kupang, Indonesië

“DE GRONDSLAGEN DIE GELEGT ZIJN ZAL ONZE LEEVENHEER VOORD DUEREND ZEGENEN” (EG 75).

Als kandidaten voor religieus leven in de Congregatie van de Liefdezusters van de H. Carolus Borromeus, is het meer dan gerechtvaardigd om dankbaar te zijn voor de genade van roeping die wij als geschenk hebben ontvangen.

Twee jaar geleden ervaren wij een dag van genade en wel de dag waarop we het 175ste stichtingsjaar van onze congregatie vierden. De leeftijd van de congregatie is sindsdien met een jaar toegenomen en zij bestaat nu 177 jaar. Vanaf het moment van stichting heeft de congregatie gedurende al deze 177 jaren voor meerdere uitdagingen gestaan. Bij aanvang had Moeder Elisabeth helemaal niets, zelfs geen huisraad (cf EG 25). Desondanks werkte zij hard met de genade van God en wanhoopte niet. Zij klaagde niet en gaf niet op hoewel velen de spot met

haar dreven en alles wat zij deed kleineerden (cf EG 55). Moedig ging Moeder Elisabeth op de door haar ingeslagen weg verder en wist zij haar hartsverlangen te realiseren: “Indien het aan God behaagt, dat dan toch alhier in deze Stadt Maastricht, een Klooster zoude gesticht worden, waarin God opregt zoude gedient worden” (EG 5).

Deze genade van geroepen worden tot de congregatie is het mooiste geschenk dat God ons heeft gegeven. Daardoor, immers, hebben wij Moeder Elisabeth en de zusters die al het pionierswerk hebben verricht mogen leren kennen; zij die zoveel tijd en energie staken in het blijven voortzetten van Gods werk. Ook wij worden uitgedaagd om onszelf heel goed voor te bereiden op het zorg dragen voor en het leven volgens de spiritualiteit van onze Stichteres en op

het bevorderen van het leven van de congregatie in de toekomst.

Toen onze vormingsleidster ons vroeg na te denken over hoe novicen destijds d.w.z. in vergelijking met nu leefden, kwamen we tot het inzicht dat de omstandigheden wel heel anders waren. De omstandigheden waaronder de novicen moesten leven tijdens de oorlog waren nl. heel sober. Toch wisten zij te volharden. Zij leefden dus daadwerkelijk naar de geest van Moeder Elisabeth. Maar, wij leven nu, in een relatief veilige wereld waar alles wat we nodig hebben te krijgen is. In de huidige omstandigheden zijn we soms achteloos en neigen ernaar enkel datgene te doen wat we leuk vinden. We houden sterk vast aan onze zekerheden. Door middel van reflectie werden wij ons ervan bewust dat we lang niet zo'n groot uithoudingsvermogen hebben en dat we ernaar streven 'goed' te willen leven zonder al teveel moeilijkheden. Liefst willen we alles snel en onmiddellijk hebben zonder er al teveel voor te moeten doen.

Deze inzichten maakten onze reflectie dieper waardoor we kunnen kiezen, waaraan we meer aandacht zouden willen schenken en wat meer ontwikkeld zou moeten worden om het zaad van roeping, reeds in ons geplant, te laten groeien en bloeien. Wij, die in het vormingsproces staan, worstelen met de basis van onze roeping tot gewijd leven door het opbouwen van een persoonlijke relatie met de Heer. Door onszelf getrouw te trainen in het onderscheiden van en reflecteren op onze psychologische noden worden we soms verliefd op onszelf en zijn we te kritisch op anderen. We gaan helemaal op in het proces van geschoold en getraind worden om zo discipline te kweken voor wat betreft ons gebedsleven, onze reflectie en meditatie. We besteden veel aandacht aan het onwikkelen van ons eigen karakter en doen het ons opgedragen werk deugdzaam en zonder klagen. We vegeen en dweilen de vloeren, maken de toiletten schoon, wieden onkruid, mesten het varkenshok uit, maken de geitenstal en het kippenhok schoon, doen boodschappen en

koken. Ook gaan wij de communie brengen bij zieke parochianen en anderen. Al deze activiteiten steunen ons bij het uitbalanceren van ons religieuze leven.

We zijn ons ervan bewust dat we zonder de hulp van God niet in staat zijn om het goede in onszelf naar boven te halen. Gedurende dit vormingsproces helpt openheid in het je laten leiden ons heel goed, hoewel wij, juist door openheid te willen betrachten, ook veel moeilijkheden en uitdagingen ondervinden. En hoewel we de moeilijkheden en uitdagingen die we tot nog toe hebben ervaren eigenlijk zelf hebben veroorzaakt, blijft God ons toch, bij al onze fijne en minder prettige ervaringen, trouw begeleiden, hoe verschillend van karakter we ook zijn. "Broeders en zusters, doet uw best om steeds meer aan Gods roeping en uitverkiezing te beantwoorden. Als ge zo handelt zult ge nooit ten val komen, en wordt u royaal toegang verleend tot het eeuwige Koninkrijk van onze Heer en Heiland Jezus Christus" (2 Ptr. 1:10-11). Dit woord van God sterkt ons wanneer onze geest zwak is gedurende het vormingsproces. Tenslotte, bedanken wij de congregatie die ons de kans biedt om te studeren zodat wij, door dit vormingsproces, Gods liefdevolle zorg in ons leven mogen ervaren. Zo wordt de congregatie de voordeur waardoor wij bij de levengevende Waterbron, die Jezus Christus is, kunnen komen ■

MIJN HORIZON VERBREED

Zr Tavana
Oost Indonesië

Zr Tavana en de cursisten

Van november 2012 tot mei 2013, werd ik in de gelegenheid gesteld om mijn sabbatsverlof in de Filippijnen door te brengen. De kans van mijn leven die me veel zegeningen en genade heeft gebracht. Zes maanden lang nam ik deel aan het sabbatsprogramma van het East Asian Pastoral Institute (EAPI) en volgde ik de cursus “Spiritual Direction for Formators” aangeboden door EMMAUS (een centrum voor psycho-spirituele vorming voor religieuzen en leken). Daarnaast kreeg ik ook de tijd om de verschillende gemeenschappen van de Regio Filippijnen te bezoeken. Al deze ervaringen hebben mijn horizon binnen de congregatie verbreed.

Een van de ervaringen die indruk op mij maakte was de cursus “Spiritual Direction for Formators”. Het was een korte cursus van drie weken. Er waren

vijftien deelnemers waaronder acht priesters, twee diakens, een broeder, drie zusters en een leek. De deelnemers waren afkomstig uit verschillende landen: de Filippijnen, Pakistan, België, Polen, China en Indonesië. Plaats van samenkomst was het Sacred Heart Retreat House in Novaliches.

En hoewel het thema voor mij niet nieuw was, was ik in het begin toch enigszins gefrustreerd vanwege mijn beperkte kennis van het Engels. Het was een intensieve cursus. Er waren beschouwende lezingen en gebeden met persoonlijke begeleiding. Iedere dag was er verdieping en deelden we ervaringen met de groep. Zo trainde ik mezelf om mijn frustratie alsmede het inferieure gevoel van het mezelf niet goed in het Engels te kunnen uiten, los te laten. Het maakte me zekerder.

Het cursusmateriaal, de verdieping en iedere uitwisseling van gedachten en ervaringen maakten dat ik het mooie en de uitdagingen van mijn roeping als geestelijk begeleider leerde zien. Mooi, omdat dit apostolaat mij ertoe brengt Gods werk in ieder mens te zien. Uitdagend, omdat het over het menselijk leven gaat en niet over onbezielde dingen. Een geestelijk begeleider vervult een belangrijke rol bij de initiële en voortgezette vorming in religieus leven. Een geestelijk begeleider helpt de mensen die zij begeleidt niet alleen naar een diepere relatie met de Heer maar ook om er dagelijks naar te leven.

Deze drie weken durende ervaring met priesters/zusters van diverse congregaties en afkomstig uit verschillende landen, die allen begaan zijn met en betrokken bij vorming van religieus leven, maakte me verlegen. Ik was beschaamd omdat ik me realiseerde dat ik nooit echt dankbaar genoeg ben geweest om 'vormingsleider' genoemd te mogen worden. Hoe vaak heb ik niet geklaagd, hoe vaak was ik niet

verveeld en hoe vaak was ik niet onverschillig in het begeleiden van aspiranten/kandidaten. Tegelijkertijd stemde het mij ook dankbaar omdat deze ervaring mij uitnodigde om de goedheid van God te zien; God die mij de talenten en genaden heeft gegeven om een vormingsleider te zijn. Het was voor mij tevens een uitnodiging om me ervan bewust te worden dat de enige echte vormingsleider God zelf is; God die op Zijn eigen manier en tijd werkt aan de vorming van aspiranten.

De cursus "Spiritual Direction for Formators" was tamelijk beknopt. Toch heeft het aan mijn leven als lid van de congregatie en aan mijn roeping om vormingsleider te zijn een nieuwe dimensie gegeven. Het gevoel van diepe dankbaarheid overheerst, omdat God mij heeft uitgekozen en geroepen tot vormingsleider. Dat had ik nooit durven dromen. Voor mij was het een uitnodiging om te groeien in nederigheid en mijn 'geroepen zijn' aan de zorg van "De enige echte Vormingsleider" toe te vertrouwen ■

DANKBARE HERINNERING AAN ONZE WORTELS

Zr Evelyn Aranas
Juazeiro, Bahia-Brazilië

Zr Evelyn samen met de kinderen in Juazeiro-Brazilië

Als voorbereiding op de feestdag van onze congregatie op 29 april jl, had zr Restie, de facilitator en verantwoordelijke van die dag, als thema voor onze gemeenschappelijke recollectie gekozen: “Remembering our Roots with Gratitude; Embracing the Future with Faith.” We begonnen met een eenvoudige activiteit en wel de statie van dankbaarheid in vieren onder te verdelen: 1) Het verlangen om toe te treden tot een klooster. 2) Ik ben in staat om God te dienen. 3) Het gebed “Dierbare” en 4) Het zal wel gelukken.

En bij iedere statie kwam het beeld van het ontstaan van de congregatie mij weer voor ogen. Hoe Moeder Elisabeth telkens weer tegenslag te verduren kreeg, hoezeer zij twijfelde, hoe vaak zij werd afgewezen maar desondanks haar verlangen niet prijs gaf totdat zij plots het ‘Jawoord’ uit de hemel hoorde: het zal wel gelukken.

De geschiedenis van de congregatie was háár eigen roepingsgeschiedenis. Het herinnert mij aan mijn eigen roepingsgeschiedenis, aan hoe God mij

geroepen heeft en hoe ik, op zijn uitnodiging om hem te volgen, heb geantwoord. In het manifesteren van Zijn grote liefde voor ons is het altijd God die de eerste aanzet geeft en nimmer dwingt Hij ons om direct te antwoorden. Hij kan heel geduldig op ons "Ja" wachten, soms zelfs wel zestien jaar lang zoals bij Moeder Elisabeth, maar in andere gevallen duurt het maar even. Iedere zuster heeft haar eigen 'reis' verhaal. Soms zijn er obstakels op de weg die de reizigster verhinderen vast te houden aan haar verlangen, het te volgen en zo haar doel te bereiken.

Als congregatie hebben we heel wat beproevingen doorstaan, maar Jezus Christus, onze reisleader is altijd aanwezig. Nooit verlaat Hij Zijn reisgenoten. Als individuele zuster verliezen we soms ons doel wel eens uit het oog, maar God laat ons nooit in de steek. Terugkijkend naar het moment waarop ik zelf

voelde dat ik geroepen werd, kan ik niet anders dan "Dank U wel Heer" zeggen; Dank U wel dat U mij niet in de steek heeft gelaten, dat U, door dik en dun, steeds weer met mij bent meegereisd gedurende al die jaren.

Ieder van ons maakt deel uit van de geschiedenis van onze congregatie, zij die ons voorgingen evengoed als diegenen die zich nog beraden om, samen met ons, onze levensreis voort te zetten. En net zoals Moeder Elisabeth kunnen wij liefdevol en hoopvol zeggen: "het zal wel gelukken" omdat God Liefde is en staat voor trouw. Nooit zal Hij ontrouw zijn.

Nogmaals wil ik het Generaal Bestuur, het Regionaal Bestuur van de Filippijnen en alle mensen die met mij meereizen op mijn levensweg bedanken voor hun steun en alle gebeden doorheen deze jaren!

DEADLINES HALEN

Zr Agnes Ofelia Simbillo
Quezon City, de Filippijnen

Zr Agnes Ofelia staat voor het nieuwe klooster in Bohol

Er gaat heel wat om in mijn hoofd. Helaas, er is niets bij dat ik tot een artikel kan vormen. Mijn gedachten zijn net zo versnipperd als de vele activiteiten waar ik me mee bezighoudt en dat maakt het moeilijk om een stukje te schrijven. Sta mij echter toe om, om aan het verzoek tot schrijven te voldoen, toch één interessant gegeven met u te delen. Iets dat me dezer dagen bezighoudt.

LIEFDEZUSTERS VAN DE H. CAROLUS BORROMEUS 'MISSION PARTNERS' SCHOLARSHIP PROGRAM'

Als ik dit artikel schrijf, heeft het CBMP 37 beursstudenten aangenomen. Zij zullen gaan studeren

aan de hogere middelbare school en een student gaat naar de universiteit. Ambitieuus? Ja, je zou inderdaad kunnen zeggen dat wij ambitieus zijn! Waarom? Omdat wij volkomen afhankelijk zijn van de genade van God en de goede wil van mensen!

Hoe dat zo? Broeder Bernard SsSS, een monnik wonend en werkend in de Verenigde staten maar nu genietend van zijn vakantie, bracht ons, de zusters en ook zr Evelyn, een bezoek. Hij werd vergezeld door het 'Vocation Promotion' team van de parochie van de Onze-Lieve-Vrouw van de Wonderdadige Medaille.

In de loop van het gesprek vertelde broeder Bernard ons opgewekt, dat hij zijn roeping om God en de Kerk te dienen, deels te danken heeft aan zr Evelyn. Terwijl hij naar haar keek, vertelde hij, dat hij één van de jonge catecheten van de parochie van de Onze-Lieve-Vrouw van de Wonderdadige Medaille was, die door zr Evelyn werden onderwezen en getraind. Met veel genegenheid dacht hij terug aan de tijd toen de jeugdige parochie catecheten naar het CB terrein kwamen om te helpen bij het lesgeven aan kinderen uit Escopa en omgeving. Hij herinnerde zich nog hoe toegewijd de zusters waren, vooral zr Evelyn. Hij was dankbaar voor de gelegenheid die hij had gekregen om met haar samen te werken en voor de ervaringen die hij daarbij had opgedaan.

Na zijn ervaringen met ons te hebben gedeeld, vertelden wij hem over de zondagsschool. We deelden veel nieuws en ontwikkelingen waaronder ook de tendens dat arme gezinnen van religie veranderen om zo hun kinderen te kunnen laten studeren. De kinderen komen niet opdagen voor bepaalde lessen, spijbelen en verlaten de school soms vroegtijdig vanwege gebrek aan geldelijke ondersteuning. Dat lokte de discussie uit over hoe we zouden kunnen helpen en hoe deze problemen zouden kunnen worden voorkomen. Gezamenlijk besloten we de arme kinderen te helpen zodat zij hun studies kunnen voortzetten en hoop kunnen blijven houden op een betere toekomst.

Ook bespraken we hoe dit project te financieren. We kwamen overeen dat we toezeggingen en donaties van goedgehartige parochianen en vrienden zouden accepteren. Broeder Bernard, goedmoedig als hij is, bracht uitkomst. Hij beloofde e.e.a. met zijn gemeenschap te bespreken en zijn best te doen om fondsen te werven. Hun gemeenschap besloot het project financieel te steunen.

Maar, welke naam moest deze groep krijgen? Het was tijdens onze tweede bijeenkomst dat we de naam 'CB Mission Partners' Scholarship Program' bedachten. Treffend, omdat wij CB zusters zijn en zij onze 'Mission Partners' en omdat het project studiebeurzen aanvraagt voor arme kinderen en seminaristen van

de OLMM parochie. Er werd besloten deze naam aan te nemen en de groep zou kantoor houden in het MP gebouw op het CB terrein.

De groep werd bekend gemaakt met de spiritualiteit van onze congregatie. De film 'Arches and Bridges' werd getoond en besproken door mijzelf. Toen moesten de bestuursleden nog worden gekozen en aangesteld. Hieronder volgen hun namen: President - Vicky Ballester; Vice-President- Letty Roberto; Penningmeester - zr Sally en Lorie C; Secretaris - Nonette; Auditeur - Gerry; P.R.O - Broeder Gabriel; Adviseurs- zr Agnes Ofelia en zr Restie.

Het plan voor de studenten was om op zondagen godsdienstles te volgen en zich bij andere kerkgroeperingen aan te sluiten zoals het Legioen van Maria en de misdienaars. Het doel hiervan is dat zij holistische educatie en training krijgen en leren God lief te hebben en de naaste te dienen.

Momenteel hebben we notebooks en andere schoolbenodigdheden uitgedeeld aan de studenten en aan één seminarist. We zijn iedereen dankbaar die ons steunt bij datgene waarmee we bezig zijn. Een speciaal woord van dank geldt de Orde van de Brigittijner monniken waarvan Broeder Bernard het hoofd is, en die de toezegging heeft gedaan ons op regelmatige basis te willen steunen. En dan zijn er ook nog de vele particulieren die ruimhartig schenkingen doen en hun tijd en talenten inzetten. Moge God hun blijven zegenen!

Van onze kant zijn we dankbaar dat het idee is gaan rijpen en wortel heeft geschoten. We zijn gezegend met de mogelijkheid om onze spiritualiteit te delen met vrienden en zo de visie en zending van onze congregatie uit te dragen. Medewerkenden en vrienden doen zich niet alleen veel moeite, geven ons niet enkel hun tijd en geldelijke ondersteuning, maar ook hun talenten.

Moge de Heer geprezen zijn en de naaste gediend ■

GRANIETEN JUBILEUM IN JUNI

Zr Stefani Indrawasih Gowidjaja
Moss, Noorwegen

Zr Stefani (l), zr Pauline (r) tussen de jongeren in Noorwegen

Op 30 juni 2013 was het negentig jaar geleden dat onze zusters in Noorwegen zijn begonnen met hun zending.

DE CONGREGATIE VAN DE LIEFDEZUSTERS VAN DE H. CAROLUS BORROMEUS VIERT HAAR 90-JARIG JUBILEUM OM GOD, NOORWEGEN EN DE PAROCHIE TE BEDANKEN.

Op 12 juni 1918 reisden tien van onze zusters vanuit Nederland naar het toenmalige Ned.Oost Indië met een groot schip de 'Frisia'. Onderweg hadden zij tien dagen opthoud in Bergen (Noorwegen). De zusters waren onder de indruk van de mooie stad Bergen en zeiden: "Misschien zal onze congregatie hier in de toekomst ook gaan werken." Vijf jaar later werd die droom werkelijkheid. Fantastisch!

Op 30 juni 1923 vertrokken onze vier pionierzusters: zr Fulgentia, zr Constantina, zr Fortunata en zr Hermelindis vanuit Rotterdam naar Molde, 'stad van de rozen', in Noorwegen. Mgr Johannes Olaf Smit had onze congregatie gevraagd om in Noorwegen te komen helpen. De vier zusters hebben hard gewerkt. Zij zetten zich in om, ter ere Gods, een parochie op te gaan bouwen in Molde. Dat was het eerste huis. Later, in 1933, hebben de zusters daar nog een klein ziekenhuis laten bouwen en in 1962 een kleuterschool (sinds 1951, hebben onze zusters zich daar al, op een weliswaar eenvoudige lokatie, met kleuterschool activiteiten bezig gehouden). Het was met Gods genade dat de congregatie, een jaar na vestiging in Molde, haar werkzaamheden uitbreidde naar Hamar. Op 29 mei 1924 begonnen zij daar. In 1934 lieten zij er een kliniek bouwen en

in 1962 een kleuterschool. (In 1940 waren de zusters al begonnen met hun kleuterschool activiteiten in een timmermans werkplaats)

Later vestigden zij zich in Kristiansund (1934), in Ålesund (1959), in Oslo-Bærum (1968) en in Moss (1980), het laatste huis.

De zusters waren bekwaam en gesterkt door het gebed verrichtten zij hun werkzaamheden/activiteiten. Hieronder volgt het gebed dat wij van onze stichteres, Elisabeth Gruyters, hebben geleerd (EG 39). Hierin komt haar diepe geloof in het kruismysterie tot uitdrukking:

O.. Zoeten minnaar van mijn hert.-
Maekt mij dielagtig van uwe smert.-
Geeft dat mijn hert in liefde vlamt,-
Maekt mij tot uwen dienst bekwaam.-
Doch niet alleen tot mijn prophijdt.-
Maar ook tot mijn Evennaastens Zaligheid.

Omdat de congregatie maar weinig kandidaten heeft, is het aantal zusters in Noorwegen sterk gedaald. Gedurende de voorbije negentig jaar zijn er 72 zusters in Noorwegen dienstbaar geweest. Nu zijn wij nog maar met ons tweeën.

“Wees niet treurig. De vreugde in de Heer is uw kracht!” (Neh.8,10b).

Wij zijn God dankbaar voor de zusters die hebben gezaaid en weten dat God wasdom geeft.

“Ik heb geplant, Apollo heeft begoten, maar God heeft wasdom verleend.

En daarom, noch hij die plant, noch hij die begiet, betekent iets, maar God, die wasdom geeft. Toch zijn ze één, hij die plant en hij die begiet; en elk zal zijn eigen loon ontvangen, overeenkomstig eigen arbeid. Wij zijn medearbeiders: gij zijt Gods akker, Gods bouwwerk” (1 Kor.3,6-9).

Nu, ter gelegenheid van het grote 90-jarig jubileum, vragen wij vergiffenis en zijn wij de Almachtige God, de Noorse bevolking en alle parochies die ons gesteund hebben, dankbaar.

In stilte overwegen wij of ons hart nog brandend is van liefde tot God, tot onze naasten en tot onszelf? En of wij in ons gebedsleven, in onze roeping hier in Noorwegen, door alle genaderijke uitdagingen en bekoringen heen, in stilte Gods Liefde hebben gevonden?

Wij durven op een bekende melodie te zingen:

CB zusters, dienaressen van Jezus Christus
Dragsters van liefde, op onze onrustige aarde.

Wij zijn 90 jaren onze pelgrimstocht gegaan die wij ook na vandaag willen voortzetten en onderweg bidden wij:

O, lieve grote God, wij zijn dorstig, geef ons het levend makend water:

“Ik ben de Alfa en Omega. De Eerste en de Laatste. Begin en het Einde” (App.22,13).

IN UW HANDEN, HEER, LEGGEN WIJ ALLES ■

2013 HET JAAR VAN HERINNERINGEN

Zr Hilde Geers
Maastricht, Nederland

Zr Hilde (r) en zr Gjertrud

Voor de katholieken in Noorwegen was 1923 een bijzonder jaar omdat, aangemoedigd door bisschop Jan Olav Smit, onze eerste vier CB zusters daarheen vertrokken om de priester en de weinige katholieken die daar toen woonden tot steun te zijn. Op 12 juli 1923 kwamen zij in Molde aan.

Voor de eerste zusters was het niet zo eenvoudig om contact met de bevolking te krijgen die voor 95% uit lutheranen bestond. In de loop der jaren is het aantal katholieken sterk gestegen. Er kwamen katholieke vluchtelingen uit Vietnam en een aantal bewoners uit Polen, de Filippijnen en andere landen. Ook gingen een aantal Noren tot hetatholicisme over. Je kunt zeggen dat de Katholieke Kerk daar op het ogenblik bloeiende is. Dat heb ik enkele maanden geleden mogen ervaren. Verschillende katholieke kerken in

Noorwegen worden vergroot en op plaatsen waar geen kerk is, wordt er een gebouwd.

2013 is het jaar waarin het 90 jaar geleden dat onze congregatie daar is begonnen.

In 1960 mocht ik naar Molde (Noorwegen) verhuizen om daar dienstbaar te zijn op de kleuterschool, waarmee onze zusters, in 1951, in een klein lokaal waren begonnen. Na een jaar werd er een echte kleuterschool gebouwd. Ik ben daar tot 1990 geweest. Bij gebrek aan zusters heeft de congregatie de gemeenschap moeten opheffen. Het ziekenhuis (waar onze zusters ook werkten) en de kleuterschool waren al een aantal jaren eerder verkocht, maar onze zusters bleven er nog enkele jaren werken. Het kleinere huis waarin wij na de verkoop zijn gaan wonen, werd in

1990 ook verkocht. Verschillende zusters reisden naar Nederland terug en enkele anderen werden naar andere gemeenschappen overgeplaatst.

Ik verhuisde naar Hamar, na dertig jaren in Molde dienstbaar te zijn geweest. Daar verbleef ik tien jaar. In 2000 verhuisde ik naar Nederland omdat ook in Hamar, bij gebrek aan zusters, de gemeenschap werd opgeheven.

Daarna heb ik het geluk gehad om nog enkele keren terug te mogen reizen.

De eerste keer was in oktober 2001. Ik had toen een uitnodiging gekregen t.g.v. het 50-jarig bestaan van de kleuterschool in Molde. In 2008 ben ik samen met zr Gjertrud nog eens in Molde geweest. Wij hadden een uitnodiging gekregen om aanwezig te zijn bij de heropening van het ziekenhuis dat een grondige inspannende verbouwing had ondergaan. De reis- en verblijfkosten werden door Molde betaald. Een hele belevenis! Wij stonden ook verbaasd dat we uitgenodigd werden omdat onze zusters daar al zolang geleden zijn weggegaan.

Voor mij persoonlijk werd 2013 een bijzonder jaar omdat ik in dat jaar mijn 80ste verjaardag mocht vieren. Het werd een hele gezellige dag die ik samen met mijn zus, vijf broers en aangetrouwden Onder de Bogen doorbracht. Tijdens het diner kreeg ik van hen een vakantiereis naar Noorwegen aangeboden. Eerlijkheidshalve moet ik zeggen dat ik daar niet zo blij mee was. Mijn familie merkte dat en zij vroegen mij of ik het niet fijn vond. Ik heb hen toen gezegd dat ik tegen de reis opzag, vanwege alle drukte bij Schiphol. Mijn jongste broer bood toen aan om met mij mee te gaan. Dat vond ik wel een goed voorstel en ik begon toen alvast mijn reisplan te maken. Vanwege de grote afstand tussen Hamar en Molde, de plaatsen die ik graag wilde bezoeken, maakte ik een reisplan voor veertien dagen. Waarschijnlijk had mijn broer op één week gerekend en daarom reisde ik niet alleen samen met hem, maar ging ook zijn vrouw mee. Na samen in Noorwegen te zijn aangekomen, gingen zij hun eigen weg. Ze zijn beiden erg sportief en maakten, terwijl ik bekenden ging bezoeken, een Pelgrimstocht te voet. Na een week ontmoetten wij elkaar weer en konden wij elkaar over onze belevenissen vertellen.

Mijn reis heb ik wat moeten veranderen in verband met overstromingen. Vanwege dagen met zomersweer en daarna 'n dag met veel regen, was de sneeuw van de bergen snel gaan smelten. Daardoor was het niet mogelijk om met het openbaar vervoer te reizen. In plaats daarvan kreeg ik van het echtpaar waar ik logeerde een vliegticket naar Molde aangeboden. Een cadeau voor mijn 80ste verjaardag. Geweldig toch! Molde heeft immers een vliegveld, dus dat kwam goed uit.

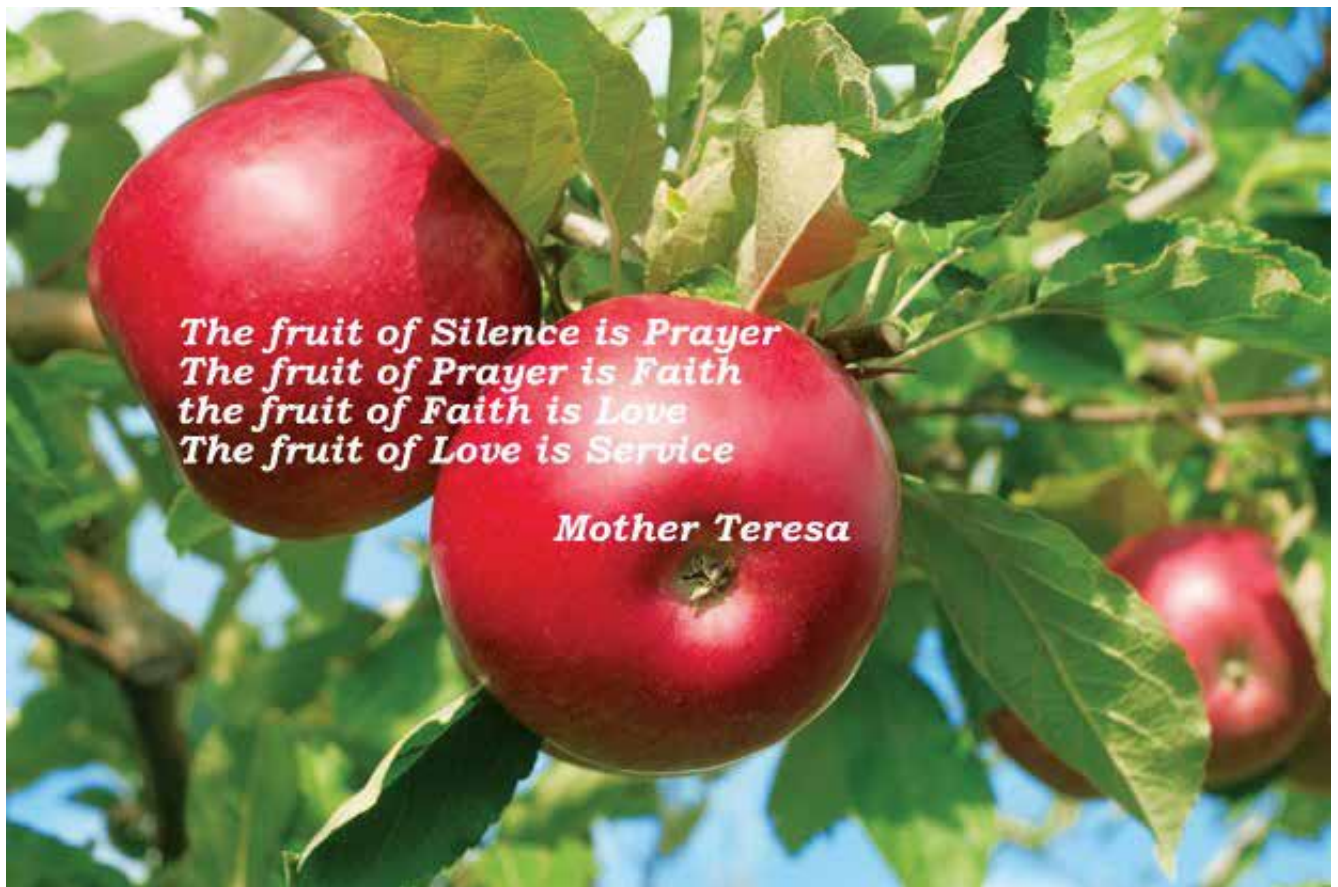
Vanzelfsprekend heb ik onze medezusters, zr Pauline en zr Stefani, in Moss ook bezocht en woonde ik daar op tweede Pinksterdag de Eucharistieviering bij. Evenals de dag tevoren in Hamar. Zowel in Hamar als in Moss kwam ik erg onder de indruk van het grote aantal jongeren dat daaraan deelnam. Dit heb ik ook in Molde mee mogen maken. Ook daar waren veel jongeren en kinderen in de kerk. In Nederland is dat niet meer zo, daar zijn het veelal ouderen.

Omdat de parochianen in Noorwegen vaak van ver moeten komen, is er na de Eucharistieviering altijd gelegenheid om in de parochiezaal koffie te drinken. In Hamar was er deze keer een barbecue georganiseerd in de tuin achter de pastorie, waarvoor de parochianen van alles hadden meegebracht. Het werd één groot familiegebeuren.

Tijdens deze veertien dagen heb ik, behalve bij onze zusters in Moss, op drie andere plaatsen bij parochianen kunnen logeren. Ik heb er ook vele bekenden en onbekenden mogen ontmoeten.

Het is voor mij een onvergetelijke vakantie geweest waar ik naar lichaam en ziel van heb genoten. Ik ben zowel mijn familie als de congregatie dankbaar dat ik deze reis heb mogen maken. Het was goed om te zien dat de parochianen zorg hebben voor de kerk en helpen met het schoonhouden en onderhoud ervan.

Ik meen te mogen zeggen dat het zaad dat onze 72 zusters sinds 1923 hebben gezaaid, nu wasdom aan het geven is ■

Christmas

Every time a hand reaches out
To help another...that is Christmas
Every time someone puts anger aside
And strives for understanding
That is Christmas
Every time people forget their differences
And realize their love for each other
That is Christmas
May this Christmas bring us
Closer to the spirit of human understanding
Closer to the blessing of peace!

~Anon

Bless us Lord,
this Christmas
with quietness of mind
Teach us to be patient and
always to be kind

“Merry Christmas and a Happy New Year”

Coluofon

CB Inter In
Nummer 65, december 2013
CB Inter In verschijnt in drie talen.

Redactie
Zr Yulita
Zr Jane Ann

Omslag & Vormgeving
Zr Dwina en team

Vertalingen
Secretariaat generaal

Postadres
Postbus 206, 6200 AE Maastricht

E-mail
cbinterin@gmail.com

Website
www.cbsisters.net